

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3539/2023. (XII. 21.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Gfv.VII.30.360/2018/8. számú részítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Százhetvenöt magánszemély indítványozó közös jogi képviselője (dr. Eszik Erika ügyvéd) útján benyújtott IV/341/2019. számú alkotmányjogi panaszában (a továbbiakban: indítvány1.), továbbá harmincnolc magánszemély indítványozó közös jogi képviselőik (dr. Galambos Tamás ügyvéd és dr. Somló Katalin ügyvéd) útján benyújtott IV/404/2019. számú alkotmányjogi panaszában (a továbbiakban: indítvány2.) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Kúria Gfv.VII.30.360/2018/8. számú részítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] Az ügyek tárgyának azonosságára tekintettel az indítvány2.-t – együttes vizsgálat és elbírálás végett – az Abtv. 58. § (2) bekezdése és az Ügyrend 34. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság egyesítette az indítvány1.-hez.
- [3] 2. Az Alkotmánybíróság az egyik indítványozó érintettségének igazolásával, valamint két indítványozó által adott meghatalmazással kapcsolatban hiánypótlásra hívta fel jogi képviselőiket. A felhívásra a címzettek határidőben választ adtak.
- [4] 3. Az alkotmányjogi panaszok benyújtásának előzménye az ügyben hozott bírósági határozatok alapján az alábbiak szerint foglalható össze.
- [5] 3.1. A légitökefedési Rt. (később Zrt., a továbbiakban: adós) egy vállalat jogutódjaként – átalakulással – jött létre 1992-ben. Az állami vagyon kezelésére és értékesítésére létrehozott Állami Vagyonügynökség (ÁVÜ), majd jogutódja, az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Rt. (később Zrt., a továbbiakban: ÁPV) tulajdonrészét több lépésben növelve 2003-tól már 99,95%-os tulajdonosi részesedéssel bírt az adós gazdálkodó szervezetben. A részesedés értékesítésére 2004-2005. között kiírt pályázatok nem vezettek eredményre. 2005-ben az adós kiszervezte a földi kiszolgálási és műszaki igazgatósági tevékenységet, továbbá értékesítette az üzemanyag üzletágot és a Heathrow slot-ját (repülési jogát) is. Az Állami Számvevőszék (a továbbiakban: ÁSZ) 2006. évi jelentése az ÁPV működésével kapcsolatban tartalmazta többek között, hogy az adós likviditása, eladósodottsága folyamatosan romlott, veszteséges gazdálkodásának oka a strukturális hiányosságok, a versenykörnyezetnek nem megfelelő működési hatékonyság fenntartása, a hosszú távú járatok üzemi vesztesége, az informatikai rendszer elavultsága, illetve a létszámfelesleg csökkentésének elmaradása volt.
- [6] Az ÁPV végül 2007-ben értékesítette az állami részvénytársaságot az A[...] Zrt. mint vevő (a továbbiakban: A. Zrt.) részére, amelynek 49%-ban egy külföldi (a továbbiakban: B.A.), 51%-ban pedig két magyar magánszemély volt a tulajdonosa. A privatizációs szerződésben A. Zrt. vállalta 2008. december 31-ig 50 millió euró tőkeemelés végrehajtását, továbbá az adósnak az Európai Beruházási Bank, valamint a K. Bank felé fennálló hitelei

visszafizetését 2007. december 31-ig, a V. bank által nyújtott 32 millió eurós hiteltörlesztési bankgarancia fedezete mellett. Az adós 2006. üzleti évi beszámolójának adatai szerint saját tőkéje -5 milliárd Ft, mérleg szerinti eredménye -10,8 milliárd Ft, fizetőképességi mutatója 0,62, eladósodottságának foka 102,86% volt. 2007. évre az adós saját tőkéje – a végrehajtott tőkerendezés eredményeként – átmenetileg emelkedett, azonban a 2008. üzleti évre ismét negatív előjelűvé vált, 2009-től pedig a szokásos működéséből eredő veszteség tovább növekedett, likviditása folyamatosan romlott. A magyar adóhatóság 2007. és 2010. között több adó- és társadalombiztosítási járulék tekintetében fizetési halasztást engedélyezett az adósnak. Időközben a V. Bank az A. Zrt. 49,5%-os részesedésű tagjává, ezáltal az adós közvetett tulajdonosává vált. Az adós 2009-ben adásvételi szerződést kötött az ÁPV jogutódjával, a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.-vel (a továbbiakban: MNV Zrt.) leányvállalata értékesítésére, a szerződés azonban nem lépett hatályba, s a vevő által megfizetett előleget az adós nem fizette vissza. Az A. Zrt. a privatizációs szerződésben vállalt hiteltörlesztési kötelezettségét nem teljesítette; az MNV Zrt. pedig többször megkísérelte lehívni a bankgaranciát, amelyet azonban a V. Bank nem teljesített. 2010-től az adós további finanszírozására a V. BANK tulajdonosként, stratégiai befektetőként nem volt hajlandó.

- [7] Az adós pénzügyi helyzetének megoldására 2010 februárjában az adós, a V. Bank, az A. Zrt., az MNV Zrt., valamint ellenjegyzőként a későbbi alperes Magyar Állam (a továbbiakban: alperes) ötoldalú megállapodást kötöttek, amelynek eredményeként az alperes 94,6%-os tulajdonosává vált az adósnak, sor került 25,4 milliárd Ft összegű tőkeemelésre, hitelszerződések módosítására és az adórtartozások teljesítésére. A megállapodás szerint a V. Bank „vétőjogot” kapott az adós közgyűlésének bizonyos kérdésekre vonatkozó határozatai tekintetében. Az ötoldalú megállapodás az alperes nevében tulajdonosi jogokat gyakorló MNV Zrt. feladataként határozta meg az adós tekintetében – a nehézséggel küzdő cégek megmentését és átalakítását célzó állami támogatásokról szóló 2004/C244/02 számú közösségi iránymutatásnak (a továbbiakban: közösségi iránymutatás) megfelelő – megmentési és szerkezetátalakítási terv készítését, amelyet egy külső tanácsadó cég dolgozott ki; az adós 2010. május 28-i közgyűlése ezt alapul véve fogadta el a társaság 2010-2012. évekre vonatkozó stratégiai tervét.
- [8] 2010 áprilisától kezdődően az alperes több ízben kölcsönt nyújtott az adós számára fizetési nehézségei miatt, 9,2 milliárd Ft, 5,3 milliárd Ft és 5,7 milliárd Ft összegben, amelyet nagyrészt tőkévé alakított.
- [9] Az Európai Unió Bizottsága (a továbbiakban: Bizottság) előtt bejelentés alapján 2010 márciusában eljárás indult az adósnak nyújtott állami támogatások vizsgálatára. A Bizottság 2012. január 9-i határozatában 2003-tól kezdődően összesen nyolc intézkedéssel – köztük az adófizetési halasztással, tulajdonosi kölcsönrel, illetve tőkeemeléssel – kapcsolatban állapította meg az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikk (1) bekezdése szerint az adós tiltott állami támogatását, amelyet az alperesnek kamatával együtt – 59,3 milliárd Ft összegben – vissza kellett fizettetnie a kedvezményezett adóssal. Az adós 2010-ben elfogadott három éves üzleti terve 2011-re nem volt tartható, ezért az MNV Zrt. az új üzleti terv elkészítését és a stratégiai terv aktualizálását kérte az adós igazgatóságától; azonban az átdolgozott 2011. évi üzleti tervet az adós 2011. március 25-i közgyűlésén az alperes képviselője nem szavazta meg; az ezt követően aktualizált üzleti tervet pedig – figyelemmel a Bizottság előtt folyamatban lévő eljárásra – a 2011. év során megtartott három további közgyűlés sem tárgyalta. Az adós ezt követően kérelemre indult eljárásban 2012. február 14-i kezdő időponttal felszámolás alá került.
- [10] 3.2. Az indítványozók az adós munkavállalói voltak. A munkavállalók hitelezői igényét a felszámoló nyilvántartásba vette, amelyet a Bér garancia Alap támogatásából, illetve az adós vagyonának értékesítéséből részben kiegyenlített. Az indítványozók felperesként keresetükben annak megállapítását kérték, hogy az alperes a csőd-eljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 63. § (2) bekezdése alapján korlátlan és teljes felelősséggel tartozik az adós felszámolási eljárása során a vagyona által nem fedezett hitelezői igények kielégítéséért, amiatt, hogy minősített többséget biztosító befolyással rendelkező részvényesként tartósan hátrányos üzletpolitikát folytatott.
- [11] A Fővárosi Törvényszék mint elsőfokú bíróság 23.G.41.739/2013/125. számú ítéletével megállapította az alperes konszernjogi felelősségét a felpereseknek az adós elleni felszámolási eljárásban nyilvántartott, a határozatban tételesen megjelölt összegben kiegyenlítetlen hitelezői követeléseivel kapcsolatában. A törvényszék a tényállás megállapításakor figyelembe vette – többek között – a Bizottság tárgybeli határozatát, az ÁSZ vonatkozó jelentéseit, a légiközlekedési zrt. privatizációját és visszaállamosítását vizsgáló országgyűlési bizottság által meghallgatott személyek nyilatkozatairól készült jegyzőkönyveket, a külső tanácsadó cég által készített javaslatot, igazságügyi szakértői (szak)véleményeket, valamint az adós és az MNV Zrt. (illetve jogelődjeinek) meghatározott cégiratait. A Cstv. 63. § (2) bekezdésére alapított perek elbírálása során kialakult joggyakorlat – ennek részeként többek között a Kúria Pfv.VII.20.499/2010/16. számú határozata, a Kúria 3/2013. számú polgári elvi határozata, valamint a BDT.2012.2645. számú jogeset – alapján a törvényszék a konszernjogi felelősség-átvitelt önálló kártérítési jogcímként értékelte, a tartósan hátrányos üzletpolitika fogalmával kapcsolatban pedig rögzítette, hogy

„a bíróság a részvényes korlátlan és teljes felelősségét a behajthatatlan tartozásért – egyéb előfeltételek fennállása esetén – akkor állapítja meg, ha az egyedüli tag (részvényes) által alkalmazott üzletpolitika – stratégiai irányító tevékenység – vizsgálata alapján arra a következtetésre jut, hogy az egyedüli tag e körbe sorolható tevékenysége, magatartása, mulasztása, döntései a társasági befolyás kezdetétől a felszámolási eljárás megindulásáig terjedő időszakban, vagy annak meghatározott részében az ellenőrzött társaság érdekeivel, a működés gazdaságos és ésszerű folytatásának és fenntartásával elvével ellentétben álltak és ezáltal veszteséget, valamely hitelezőnek pedig kárt okoztak.”

- [12] A törvényszék a joggyakorlat vonatkozó megállapításait, valamint a perbeni eljárás során kirendelt igazságügyi szakértőnek a tartósan hátrányos üzletpolitika fogalmával kapcsolatos, szakvéleményébe foglalt nyilatkozatát figyelembe véve kiemelte, hogy a tagnak is veszteséget jelentő, elhibázott üzleti döntés a konszernjogi felelősséget nem alapozza meg; ugyanakkor arra a következtetésre jutott, hogy egy veszteségesen működő gazdálkodó szervezet vonatkozásában megvalósulhat a tartósan hátrányos üzletpolitika akkor, ha hosszabb időn keresztül nem gondoskodnak egy jövőre vonatkozó, a céget nyereséges pályára állító üzleti stratégia kidolgozásáról. A károkozás felróhatóságának vizsgálata körében az alperes részéről öt olyan magatartásra (mulasztásra) mutatott rá a törvényszék, amelyek értékelése szerint a tartósan hátrányos üzletpolitikát kimerítették: (i) hátrányos, elhibázott döntések (rövid távú, egyszeri bevételeket szem előtt tartó döntések, a vagyon kiürítése; vagyonvesztést eredményező elhibázott privatizáció; előnytelen reprivatizáció; tudottan tiltott állami támogatások); (ii) egymásnak ellentmondó intézkedések (az értékesítési szándék nem érvényesült a privatizációs szerződésben; a reprivatizáció során az eredeti privatizációs ár 127-szeresének kifizetése; a per során arra hivatkozás, hogy a reprivatizációs szerződés nem is lépett hatályba); (iii) az adós működését alapvetően érintő döntések halogatása (üzleti tervek elfogadása és végrehajtása tekintetében; megmentési- és szerkezetátalakítási tervek Bizottság elé terjesztésének elmaradása); (iv) ellenőrzés hiánya (az adós részére biztosított tőkeinjekciók nyújtásával egyidejűleg soha nem írtak elő olyan feltételeket amelyek a társaság gazdálkodásának javítását szolgálták, és ezzel a kölcsön visszafizetésének esélyét növelték); (v) az adós tevékenységére vonatkozó koncepció, stratégiai terv hiánya (az alperesnek az adósra nézve nem volt koherens a jövőbeni célkitűzéseket meghatározó olyan terve, amelynek végrehajtását el is kezdték, illetve megvalósították volna). A törvényszék hangsúlyozta, hogy egy „jó gazda” gondosságával eljáró tulajdonostól az általa tulajdonolt – veszteségesen működő – gazdálkodó szervezet tekintetében koherens, jövőbeni célokat meghatározó stratégiai iránymutatást tartalmazó terv, üzletpolitika meghatározása és annak végrehajtása alapvető követelmény; a tartósan hátrányos üzletpolitika tényállási elemét önmagában a koherens terv hiánya már megvalósítja.
- [13] A törvényszék mindezek fényében azt állapította meg, hogy ugyan 2006-tól folyamatos vagyonvesztés történt az adósnál, azonban a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a veszteségből való kilábalásra reális lehetőség nyílt, megfelelő üzleti stratégiával a felszámolás elkerülhető lett volna; ilyen körülmények között pedig az alperes nem hivatkozhat arra, hogy felelőssége nem áll fenn.
- [14] Az alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 15.Gf.40.611/2017/12/II. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét – egy felperes vonatkozása kivételével – helyben hagyta. A jogerős (rész)ítélet szerint a perben minden olyan, az uralkodó tagsági jogviszony alatt kifejtett – akár a felszámolást öt évvel megelőző – magatartás vizsgálható volt, amely az adós felszámolásához vezető hátrányos üzletpolitikának megfelelt, a „visszaprivatizációtól” kezdődően az adós fizetéképtelensége megállapításáig húzódozó üzletpolitikája pedig önmagában is tartósan minősült. A másodfokú bíróság nem osztotta az alperes álláspontját, miszerint felelőssége kizárólag az uralmi helyzetben levő részvényesként okozott vagyonvesztés erejéig lenne megállapítható. A bíróság szerint az alperes konszernjogi felelősségének vizsgálata szempontjából közömbös volt, hogy az adós nehéz helyzete 2006 előtt is fennállt, és hogy 2010-ben is veszteséges volt. Felelősségét az alapozta meg, hogy az adós gazdasági helyzetével tisztában lévén többségi befolyással rendelkező tulajdonosként nem tette meg a negatív folyamatokat megállító, megfordító beavatkozásokat. Ez alapján akkor védekezhetett volna eredményesen a társaság megmentésének szándékával, ha az ötoldalú megállapodást követően késedelem nélkül megkezdte volna egy hosszú távú életképesség megteremtésére alkalmas megmentési és szerkezetátalakítási terv megvalósítását, ehelyett azonban valódi megoldást nem jelentő támogatásokat nyújtott, hanem – a Bizottság általi elmarasztalás és soron kívüli visszafizetési kötelezettség magas fokú kockázatának tudatában – tiltott állami támogatásban részesítette az adóst. A másodfokú bíróság nem fogadta el az alperes felelősségének kimentéseként, hogy a tiltott állami támogatás visszafizetése elrendelésével nem került nehezebb helyzetbe az adós, sem pedig azt, hogy 2010-ben a társaság megmentésére – az utóbb tiltottnak minősített állami támogatásokon kívül – nem volt más lehetőség. A lefolytatott bizonyítás eredményeként ugyanis a bíróság arra jutott, hogy felelős stratégiai terv kiválasztásával elviekben 2010-ben lehetséges volt az adós talpraállítás, amelynek realitását más európai nemzeti légitársaságok esete is példázta.

- [15] 3.3. Ezt követően a Kúria – az alperes képviselőjében a MNV Zrt. felülvizsgálati kérelme alapján – a jogerős (rész)ítéletet hatályon kívül helyezte és a keresetet elutasította; ezáltal az indítványozók az igényükhöz nem juthattak hozzá.
- [16] A Kúria részítélete a Cstv. 63. § (2) bekezdése tényállási elemeinek meghatározása során a pertípussal kapcsolatban alakuló bírósági gyakorlatban – EBH2013. P.4., EBH2004. 1038., Kúria Gfv.IX.30.348/2009/4., Pfv.X.22.341/2003/8., Gfv.30.383/2016/8. számú ítéletekben – kimunkált értelmezést hívta fel. Eszerint „a konszernjogi felelősség-átvitel szabálya – amellyel a törvény áttöri a társasági jogban érvényesülő korlátozott tagi felelősséget – nem mögöttes helytállási alakzat, hanem önálló, sui generis deliktualis kárfelelősség, ahol az ellenőrzött társaság hitelezője és a minősített befolyást szerző tag között a károkozás ténye keletkeztet kötelmi jogviszonyt”. A konszernjogi felelősség megállapításához konjunktív elemek szükségesek: „a tag legalább minősített többséget biztosító befolyása, az adós felé ennek révén érvényesített tartós és hátrányos üzletpolitika, szükséges továbbá az is, hogy mindennek következtében keletkezzen az uralt társaságnál a felszámoláshoz vezető veszteség és maradjanak kielégítetlen hitelezői követelések a felszámolási eljárásban”. A második tényállási elem, a tartósan hátrányos üzletpolitika „folyamatos stratégiai irányító tevékenység – akár tevőleges magatartás, akár megfelelő intézkedések elmulasztása –, amely ellentétes az ellenőrzött társaság érdekeivel, működése gazdaságos és ésszerű folytatásának, illetve fenntartásának elvével. A tartós hátrányozás szándékos vagy súlyosan gondatlan magatartás kell legyen, amellyel okozati összefüggésben keletkezik az ellenőrzött társaság felszámolásához vezető közvetlen vagy közvetett vagyonszökkenés, az uralkodó tagnál – avagy a konszernen belül máshol – pedig előny”. A részítélet hozzáteszi, hogy az irányadó bírósági gyakorlat „kizárja a konszernjogi felelősség megállapítását, ha a felszámoláshoz vezető veszteség objektív gazdasági folyamatokra – és nem a tag befolyásoló magatartására – vezethető vissza. Nem alapozza meg a tag felelősségét önmagában az adós veszteséges gazdálkodása, sem hibás üzleti döntés, továbbá az adós gazdasági helyzetének javítására irányuló üzletpolitika sikertelensége, illetve önmagában az sem, ha a tag nem gondoskodik az ellenőrzött társaság hiányzó tőkéjének pótlásáról.” (Kúria részítélete, Indokolás [44]–[46])
- [17] A Kúria részítélete szerint az ügyben eljáró bíróságok az előzőekben bemutatott zsinórmértéket és felelősségi mércét tévesen értékelték; ez alapvetően a bizonyítási eljárás hibájából, a szakkérdésen kívül adott szakértői megállapítások elfogadásából, illetve a szakkérdések körébe tartozó egyes megállapítások jelentőségének mellőzéséből következett. A részítélet kiemelte, hogy a beszerzett szakértői vélemény – szakkérdésbe tartozó – megállapítása alapján az adós 2006-tól tendenciaszerűn romló, tartósan veszteséges gazdálkodását olyan külső tényezők okozták, mint a 2001. szeptember 11-i terrortámadás elhúzódó hatása, a 2008-ban kezdődő bank-, majd gazdasági válság, a 2010. áprilisi izlandi vulkánkitörés hamufelhője, a fapados légitársaságok – köztük egy másik légitársaság – megjelenése és térnyerése, üzemanyagár-változás, EUR/HUF árfolyamváltozás és az alulfianszírozottság is; ehhez járultak hozzá az adós tulajdonosának és menedzsmentjének döntései. A külső tényezők mellett az alperes egyes cselekedetei – így a stratégiai tervezés hiánya, a tényleges (privatizációs) értékesítés elmaradása, a sokszoros „visszaprivatizációs” ár, a részleges értékesítés, a tiltott állami támogatások, a külső tanácsadó cég stratégiai javaslatról elmaradt döntés – is közrehatottak az adós felszámolásához vezető folyamatban, de a hatásuk semmiképp sem volt kizárólagos, nem is volt százalékos formában megadható (Indokolás [47]–[49]).
- [18] A Kúria az elsőfokú eljárásban csatolt okiratok alapján azt is megállapította, hogy az adós nem működött a kritikus időszakban üzleti, illetve stratégiai tervezés nélkül; ebben tulajdonosként az alperes is hatékony segítséget nyújtott, külső szaktanácsadó bevonásával, majd pedig – miután az adós 2010. évi teljesítménye nagymértékben elmaradt a korábban tervezettől és külső gazdasági körülmények is kedvezőtlenül alakultak – az elfogadott stratégiai terv indokolt és felelős átdolgozásának érvényesítésével (Indokolás [50]–[52]).
- [19] A részítélet a hivatkozott bírósági joggyakorlatból kiindulva hangsúlyozta, hogy az alperes egyrészt az adós többségi befolyással bíró tagjaként a konszernjogi felelősség szabályai alapján, másrészt az Európai Unió tagállamaként a közösségi iránymutatás alapján sem volt köteles megmenteni az adóst; az Európai Unió tagállamaként pedig korlátozott lehetőségei is voltak az állami támogatások terén. A közösségi iránymutatás értelmében a megmentési, illetve szerkezetátalakítási támogatás nyújtásához előírt feltétel az adós saját vagyoni hozzájárulása szerkezetátalakításhoz, ami azonban az adós kritikus pénzügyi helyzete és piaci befektető hiánya miatt nem teljesülhetett; az iránymutatás továbbá kifejezetten elismerte a szerkezetátalakítás alternatívájaként a nehéz helyzetben levő vállalkozásnak a gazdasági életből való kivonását, felszámolásának elhatározását is. A Kúria szerint szintén nem alapozta meg az alperes konszernjogi felelősségét az uniós szabályozás alapján utóbb jogellenesnek bizonyult és visszafizetni kötelezett állami támogatás, mivel azáltal legalább ideiglenesen likviditást biztosított az alperes az adósnak. A részítélet egy igazságügyi könyvszakértői véleményre figyelemmel azt is megállapította, hogy más európai nemzeti légitársaságok sikeres megmentésének példájából nem lehetett

megalapozottan arra következtetni, hogy az adós talpraállítására lehetőség lett volna, ugyanis e légitársaságok eltérő helyzetben voltak, csupán egyszeri támogatásra szorultak, amely után piaci versenyben, további segítség nélkül piaci alapon tudtak tovább működni (Indokolás [53]–[58])

- [20] A Kúria mindezekből azt a végkövetkeztetést vonta le, hogy az adós veszteséges gazdálkodását nem az alperes befolyásoló magatartása és a megfelelő intézkedések elmulasztása idézte elő; az a körülmény pedig, hogy a veszteségesen működő adós társaságban átmeneti jelleggel tulajdont szerzett alperesnek az adós gazdálkodásának javítására érdekében megtett intézkedései – a finanszírozás biztosítása, üzleti tervezés – részben vagy egészben eredménytelennek bizonyultak, nem minősíthető tartósan hátrányos üzletpolitikának (Kúria részítélete, Indokolás [59]).
- [21] 4. Az indítványozók a Kúriának ezzel a részítéletével szemben nyújtották be az alkotmányjogi panaszukat, amelyben az Alaptörvény XIII. cikkének, XV. cikk (1) és (2) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének megsértésére hivatkoznak.
- [22] A tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog sérelmét azon az alapon állítják, hogy a Kúria megsértette a (felülvizsgálati) kérelemhez kötöttség elvét; figyelmen kívül hagyta az első- és másodfokú bíróságok döntéseiben foglalt tényeket, illetve azokat önkényesen külön-külön értékelte, és a Pp.-ben foglalt tilalommal ellentétesen felülmérlegelte a bizonyítékokat a tartósan hátrányos üzletpolitika vizsgálata során; továbbá csak formálisan teljesítette az indokolási kötelezettségét – e körben közelebbről azt a kérdést felvetve, hogy a tisztességes eljárás részét képező bírói indokolási kötelezettség olyan indokok megjelölésével is teljesíthető-e, amelyeket a per tényei nem támasztanak alá, és amelyre a felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél kérelmében nem hivatkozott.
- [23] A jogorvoslathoz való jog sérelmének lényegét az indítványozók abban látják, hogy a Kúria az első- és másodfokú döntésekkel ellentétes határozatot hozott, amely először fogalmazta meg a hitelezőkre hátrányos jogértelmezést és eredményezett jogsérelmet, de végleges döntésnek minősül, amellyel szemben nem biztosít jogorvoslatot a jog.
- [24] A tulajdonhoz való jog sérelmét pedig azzal indokolják, hogy a hitelezői igények várományként egyértelműen tulajdonjogi védelem alatt állnak, a Kúria – a tisztességes eljáráshoz való jogot is sértő – döntése viszont az állam felelősségének érvényesítését ellehetetleníti.
- [25] Mindezek mellett az indítványozók szerint a hátrányos megkülönböztetés tilalmának sérelme is megvalósult amiatt, hogy a Kúria érvelése – arra hivatkozással, hogy az állam kettős szerepet töltött be az eljárásban: részben az adós többségi befolyással rendelkező tagja, részben az Európai Unió tagállama is volt – korlátozta az állami felelősséget a magánszemély hitelezőkkel szemben; ezzel pedig indokolatlanul hátrányos helyzetbe hozta azokat, akik az állammal mint többségi tulajdonossal szemben akarnak felelősséget érvényesíteni.

II.

- [26] Az indítványok szerint az Alaptörvény megsértett rendelkezései:

„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.
(2) Tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.”

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.
(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[...]

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

III.

- [27] 1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [28] 2. Az indítványok megjelölik az Abtv. 27. §-át, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítványok elbírálására, valamint az indítványozók jogosultságát megalapozza; szintén megjelölik a vizsgálandó bírói döntést, az Alaptörvénynek az indítványok szerint megsértett rendelkezéseit; egyes elemeikben részletesen megindokolják az Alaptörvényben biztosított hivatkozott jogok sérelmének lényegét, illetve azt, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel; továbbá kifejezetten kéri a támadott bírói döntés megsemmisítését.
- [29] Az indítványok megjelölik az indítványozók nevét és címét; valamint nyilatkozatot tartalmaznak arról, hogy személyes adataiknak a nyilvánosságához nem járulnak hozzá. A jogi képviselők a MÜK aktív tagjai, az ügyvédi meghatalmazásokat mellékeltek az indítványhoz (Ügyrend 27. §). A vizsgálat eredményeként az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványok tartalmaznak határozott kérelmet és részben megfelelnek a törvényben előírt alaki és tartalmi követelményeknek [Abtv. 52. § (1b) bekezdés, (5)–(6) bekezdés].
- [30] Az indítványozók képviselőinek 2018. december 3-án kézbesített ítélet elleni indítvány¹. 2019. január 30-án, az indítvány². pedig 2019. február 1-én, mindkét esetben a törvényi határidőn belül érkezett be az ügyben eljáró bíróságra [Abtv. 30. § (1) bekezdés]. A támadott bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság még nem döntött.
- [31] Az indítványozók az Alaptörvényben biztosított jogaiknak sérelmére is hivatkoznak; a sérelem az ügy érdemében hozott döntés folytán következett be velük szemben; a bírósági eljárásban többségükben – a támadott bírói döntésben szereplő adatok alapján – felperesek voltak, néhány esetben pedig a per korábbi felpereseinek örökösei, ezért érintettnek minősülnek [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés].
- [32] Az érintett indítványozók a jogorvoslati lehetőségeiket kimerítették [Abtv. 27. § (1) bekezdés b) pont].
- [33] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 29. §-a szerinti befogadhatósági feltételek mérlegelése során arra a következtetésre jutott, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét veti fel, s alkotmányosági szempontból vizsgálható a bírói döntésben megjelenő jogértelmezés abból a szempontból, hogy az az indítványozókat az állammal szembeni jogérvényesítési lehetőségeik terén valóban hátrányosan megkülönböztette-e és ha igen, akkor volt-e a különbségtételnek ésszerű, tárgyilagos indoka. Alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek minősül továbbá, hogy hogyan érvényesül (illetve mennyiben sérül) a jogorvoslathoz való alapjog olyan Kúriai döntések esetén, amelyek az egybehangzó első- és másodfokú bírói döntést követően a jogerős döntést megváltoztatva első ízben okoznak jogsérelmet valamelyik peres félnek. A tulajdonhoz való joggal kapcsolatban vizsgálható, hogy a jogerős ítélet által a konszernjogi felelősség alapján megítélt követelések tulajdonjogi várományként az alapjog védelmi körébe tartoznak-e. A tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog körén belül az indokolási kötelezettség elmulasztása szintén felvetheti a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség megállapításának lehetőségét [vö. 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]].
- [34] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszokat befogadta.
- [35] 3. Az alkotmányjogi panasz egyes indítványi elemei azonban az alábbiak szerint nem voltak érdemi elbírálásra alkalmasak.
- [36] A felülvizsgálati kérelem kereteinek a túllépése elvileg felvetheti a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség megállapításának lehetőségét. Az Alkotmánybíróság a 3157/2020. (V. 21.) AB határozatban rögzítette, hogy „az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog sérelmét jelenti, ha a Kúria a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretein tartalmilag nyilvánvalóan túllépve érdemben vizsgálja felül a jogerős határozatot és ezzel megváltoztatja az ügy kimenetelét, különösen, ha az ügy érdemére kiható olyan kérdésben dönt, amely a felülvizsgálati eljárást megelőző bírói eljárás során sem volt vita tárgya” (Indokolás [50]). A jelen ügyben ugyan az indítvány². állította a felülvizsgálati kérelem kereteinek a túllépését, de elmulasztotta bemutatni, hogy konkrétan melyek voltak azok a jogi kérdések, amelyekben a támadott részítélet nélkül foglalt volna állást, hogy azok a felülvizsgálati kérelemben megjelentek volna. Részletes indokolás hiányában ez az indítványozói felvetés nem felelt meg a határozott kérelem követelményének [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont], így az Alkotmánybíróság ebben a vonatkozásban

nem vizsgálhatta meg az indítványozók tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog által védett eljárási jogosultságainak sérelmét.

- [37] A tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog sérelmét indítványozók azon az alapon is állították, hogy a Kúria az első- és másodfokú bíróságok által feltárt tényállástól elrugaskodva, a bizonyítékok közül válogatva, azokat a törvényi tilalommal ellentétesen felülmérlegelve döntött a tartósan hátrányos üzletpolitika vizsgálata során. A kérdéskört az Alkotmánybíróság már több döntésében is érintette: „Az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése nem rögzít semmilyen elvárást a bizonyítás rendszerét, szabályait illetően, beleértve azt is, hogy melyik jogorvoslati fórum mennyiben mérlegelheti (mérlegelheti felül) a bizonyítékokat. Sem a felülmérlegelés abszolút tilalma, sem az az alól meghatározott körű kivételek léte a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogból nem vezethető le {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [83]; 3195/2015. (X. 14.) AB határozat, Indokolás [25]; 3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11]}” {3249/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [13]}. A 3085/2013. (III. 27.) AB végzésében az Alkotmánybíróság azt is elismerte, hogy a törvényi szabályok és a bírósági joggyakorlat alapján nem kizárt, hogy a Kúria jogszabálysértést állapítson meg „a felülvizsgált ítéletben megállapított tényállással összefüggésben, ha az nyilvánvalóan helytelen, kirívóan okszerűtlen vagy logikai ellentmondást tartalmazó következtetésen alapszik” (Indokolás [16]). Az tehát, hogy a Kúria jelen ügyben esetlegesen bizonyítékok felülmérlegelésével jutott az első- és másodfokú bíróságtól eltérő jogi álláspontra, önmagában szintén nem vet fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet a tisztességes eljáráshoz való alapvető joggal összefüggésben (Abtv. 29. §).

IV.

- [38] Az indítványok nem megalapozottak.
- [39] 1. Az Alkotmánybíróság elsőként az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való alapjogra hivatkozó indítványi elemet bírálta el.
- [40] Ebben az összefüggésben az indítvány alapján az Alkotmánybíróságnak azt a kérdést kellett megvizsgálnia, hogy hogyan érvényesül (illetve mennyiben sérül) a jogorvoslathoz való alapjog olyan Kúriai döntések esetén, amelyek az egybehangzó első- és másodfokú bírói döntést követően a jogerős döntést megváltoztatva első ízben okoznak jogsérelmet valamelyik peres félnek.
- [41] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.
- [42] A jogorvoslathoz való jog tartalmát és gyakorlásának kereteit az Alkotmánybíróság a következők szerint határozta meg: „A jogorvoslathoz való jog olyan alkotmányos alapjog, amely tárgyát tekintve a bírói, illetőleg a hatósági (más közigazgatási) döntésekre terjed ki, tartalmát tekintve pedig azt kívánja meg, hogy valamennyi, az érintett jogát vagy jogos érdekét (helyzetét) érdemben befolyásoló érdemi határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni. A jogorvoslathoz való jog törvényben meghatározottak szerint gyakorolható, ezért az egyes eljárásokban eltérő szabályozás lehetséges” {3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]}. A jogorvoslathoz való jogból számos követelményt kibontott az Alkotmánybíróság. „A jogorvoslat egyik elemeként az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségének biztosítását rögzítette {35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16]} [...]. További elemként határozta meg a jogorvoslati fórum abbéli képességét, hogy a sérelmezett döntést felülvizsgálja, és a sérelem fennállása esetén a döntés megváltoztatása vagy megsemmisítése (hatályon kívül helyezése) révén a sérelmet a döntésre visszaható módon orvosolja” {17/2019. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [70]–[71]}. A jogorvoslati rendszer kialakításával kapcsolatban az Alkotmánybíróság egy büntetőeljárás nyomán indult alkotmányjogi panasz eljárásban, de általános érvennyel rögzítette, hogy „[a]z Alaptörvény nem tartalmaz előírást arra vonatkozóan, hogy hogyan épüljön fel hazánkban a jogorvoslati rendszere. A jogalkotó a különböző eljárásokra irányadó törvényi szabályozásokban határozza meg az igénybe vehető jogorvoslati lehetőségeket és azok igénybevételének a módját. Nem található az Alaptörvényben rögzített követelmény azzal kapcsolatosan sem, hogy a jogorvoslati fórumrendszer hány fokon biztosítsa az érintett alapjog gyakorlását. Ennek megfelelően a jogorvoslati eljárás egyfokú kialakítása az Alaptörvény kívánalmainak teljességgel elegendő” {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [95]}. Egy másik ügyben az Alkotmánybíróság kitért arra is, hogy a jogorvoslathoz való jogból „nem következik, hogy a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott érdemi döntésével szemben még egy további jogorvoslati lehetőségnek rendelkezésre kellene állnia” {3373/2019. (XII. 19.) AB határozat, Indokolás [42]}.

- [43] Az Alkotmánybíróság gyakorlata ugyanakkor következetes abban is, hogy „amennyiben jogalkotó mégis megteremtette a rendes jogorvoslaton felüli, valamely további jogorvoslat lehetőségét, abban az esetben ez jogalkotói döntés e jogorvoslat elbírálására hatáskörrel rendelkező bíróságok számára olyan, az Alaptörvény 28. cikkéből fakadó alkotmányos kötelezettséget is létrehozott, amely szerint jogalkalmazásuk során a jogalkotó által megnyitott jogorvoslat lehetősége az Alaptörvényből levezethető követelményeknek megfelelően, így hatékonyan és ténylegesen is érvényesüljön” [14/2015. (V. 26.) AB határozat, Indokolás [43]; 6/2020. (III. 3.) AB határozat, Indokolás [111]]. „Hiába nem következik tehát az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből kényszerítően az egyfokú rendes jogorvoslati formákon felüli, egyéb jogorvoslati lehetőségek biztosítása, ha a jogalkotó azt mégis biztosította, a vonatkozó szabályozásnak összhangban kell állni az Alaptörvény rendelkezéseivel” [3223/2020. (VI. 19.) AB végzés, Indokolás [31]].
- [44] A jelen alkotmányjogi panaszjárás alapját képező ügyben az első- és másodfokú bírósági döntések a felperes indítványozók keresetének helyt adva megállapították az alperes felelősségét az adós felszámolási eljárása során a vagyona által nem fedezett hitelezői igények kielégítéséért. A Kúria ezzel ellentétes határozatot (részítéletet) hozott, amely a másodfokú ítéletet hatályon kívül helyezve és az elsőfokú ítéletet megváltoztatva az indítványozók mint hitelezők keresetét elutasította. A Kúria határozata az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése értelmében kétségteljesen (érdemi) bírósági döntés volt, amely az indítványozók vonatkozásában hátrányos jogértelmezést fogalmazott meg és elvesztességükhöz vezetett, hitelezői igényeik kielégítését megghiúsította. A Kúria támadott határozata végleges döntésnek minősül, amellyel szemben nem biztosít további jogorvoslatot a törvény.
- [45] A jogorvoslati alapjog a klasszikus szabadságjogoktól eltérően nem negatív jog, amely az állam részéről elsősorban be nem avatkozást követelne meg; hanem éppen ellenkezőleg, az állam pozitív magatartását, szervezetrendszer és eljárások szabályozását feltételezi: a jogalanyok az alapjogukat értelemszerűen kizárólag a jogalkotó által kialakított eljárásrend (jogorvoslati rendszer) keretein belül tudják gyakorolni. A jogorvoslati alapjog és a bírósághoz fordulás jogának [XXVIII. cikk (1) bekezdés] együtt szemlélve lényeges tartalma, hogy legalább egy érdemi és hatékony jogvédelmi eljárást biztosítsanak bármely jogsérelem esetén (okozza azt akár bírósági, hatósági és más közigazgatási eljárásban hozott döntés, akár más jogalany magatartása). Az Alaptörvény azt viszont már nem garantálja feltétlenül, hogy a közhatalmi döntéssel kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott bírói döntés is újra megtámadható legyen, ha az állított jogsérelem a jogorvoslati eljárás során következik be. Ezzel összhangban állapította meg korábban az Alkotmánybíróság, hogy a jogorvoslati alapjog követelményét az egyfokú fellebbezési rendszer is kielégíti, de a törvényhozó ezen túlmenő jogorvoslati lehetőséget is adhat.
- [46] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének szövegét alapul véve elvileg bármely jogot vagy jogos érdeket sértő döntéssel kapcsolatban elvárható lenne a jogorvoslati lehetőség biztosítása; ezzel szemben minden magánjogi jogvitában, hatósági vagy egyéb ügyben indult eljárásban szükségszerű egy végső fórum léte, amelynek döntésével az ügy lezárul, s amely döntés ellen nincs helye további jogorvoslatnak. Az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdése szerint a legfőbb bírósági szerv a Kúria, tehát a bírósági szervezeten belül nincs is más olyan szerv, amelyhez magasabb fórumként alkotmányosan jogorvoslatért lehetne fordulni. A Kúria mint végső fórum döntése a jogorvoslati joggal kapcsolatban nem vet fel problémát, ha már maga is jogorvoslatot ad (tehát ha mint végső fórum nem egyben az első fórum is).
- [47] Az Alkotmánybíróság visszautal a joggyakorlatának azon tételére, hogy a jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelemnek hatékonyan kell lennie. A felülvizsgálati eljárásnak a jelen ügyben felmerült kérdést érintő szabályozását is figyelembe véve ez a követelmény akkor sem tudna érvényesülni, ha a Kúria nem maga hozna új határozatot, hanem az az ügyben eljáró alsóbb bíróságot utasítaná új eljárásra és új határozat hozatalára. A Pp. 424. § (4) bekezdése szerint ugyanis a Kúria ilyen esetben a hatályon kívül helyező végzésben az új eljárás lefolytatására vonatkozóan kötelező utasításokat ad. Ha a peres fél állított jogsérele a Kúria által elfogadott, az alsóbb szintű bíróságoktól eltérő, hibásnak tartott jogértelmezésből ered, azt az alsóbb szintű bíróságok új eljárásban – a kötelező utasításokkal szemben – valószínűleg nem tudnák orvosolni. Ráadásul a peres fél az új eljárásban hozott, számára kedvezőtlen döntéssel szemben adott esetben ugyan nem lenne eleve elzárva az újabb felülvizsgálat kérelmezésnek lehetőségétől, de a felülvizsgálat kivételes engedélyezésének feltételei (Pp. 409. §) aligha teljesülnének. Egy ilyen új eljárás tehát a „legalább egyszeri” jogorvoslat lehetőségét is csak formálisan tudná biztosítani a Kúria döntését – és annak nyomán az új eljárásban hozott döntést – sérelmező peres félnek, eközben a perek ésszerű időn belüli befejezését is nyilvánvalóan hátráltatná.
- [48] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy nem sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslati alapjogot önmagában az a helyzet, ha az egybehangzó első-

és másodfokú bírói döntést követően a Kúria a felülvizsgálati eljárás során hozza meg a jogszabályoknak megfelelő – a korábbiaktól eltérő tartalmú – új határozatot.

- [49] Megjegyzi továbbá az Alkotmánybíróság, hogy bár „az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}, ugyanakkor az „alkotmányjogi panasz jogintézményének elsődleges célja az egyéni, szubjektív jogvédelem: a ténylegesen jogsérelmet okozó alaptörvény-ellenes jogszabály, illetve alaptörvény-ellenes bírói döntés által okozott jogsérelem orvoslása” {3367/2012. (XII. 15.) AB végzés, Indokolásának [13]}, ezért a peres felek – Alaptörvényben biztosított jog sérelme esetén – a Kúria döntését követően sincsenek teljesen elzárva a jogvédelmi lehetőségektől.
- [50] 2. Az Alkotmánybíróság másodikként a Cstv. 63. § (2) bekezdésének alkalmazásával összefüggésben az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének sérelmét állító indítványi elemet bírálta el.
- [51] Az indítványozók szerint Cstv. 63. § (2) bekezdésének alkalmazása során a Kúria megsértette a hátrányos megkülönböztetés tilalmát. A Kúria érvelése ugyanis, különös tekintettel a részítélet indokolásnak [53] bekezdésébe foglaltakra – meglátásuk szerint – visszaszorította az állami felelősséget a magánszemély hitelezőkkel szemben arra hivatkozással, hogy az állam kettős szerepet töltött be az eljárásban, minthogy az adós többségi befolyással rendelkező tagja volt, miközben az Európai Unió tagállama is. Álláspontjuk szerint ez a megközelítés hátrányosan érinti az adós hitelezőinek körét, mivel az állam – kettős helyzetére hivatkozva, azzal visszaélve – kivonhatja magát a felelősség alól. Ennek az a következménye, hogy a hitelezői igényérvényesítés vonatkozásában hátrányos helyzetbe hozza azokat, akik az állammal mint többségi tulajdonossal szemben akarnak felelősséget érvényesíteni, azokhoz a hitelezőköz képest, akik nem az állammal állnak szemben. A hátrányos megkülönböztetésnek szerintük nincs észszerű indoka, különös tekintettel arra a körülményre, hogy az Alaptörvény alapjogi biztosítékrendszerének lényege éppen az, hogy az egyén jogait az állammal szemben (fokozottan) védje.
- [52] Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése alapján valamely megkülönböztetés alaptörvény-ellenessége akkor állapítható meg, ha a jogszabály alkotmányos indok nélkül tesz különbséget a szabályozás szempontjából egymással összehasonlítható helyzetben lévő – homogén csoportba tartozó – jogalanyok között {42/2012. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [28]; 3002/2019. (I. 7.) AB határozat, Indokolás [39]}. Alkotmányjogi szempontból a különbségtétel akkor nem fogadható el, ha a megkülönböztetésnek nincs tárgyilagos mérlegelés szerint észszerű indoka, vagyis az önkényes {3009/2012. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [54]; 43/2012. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [41]; 14/2014. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [32]; 32/2015. (XI. 19.) AB határozat, Indokolás [80]}.
- [53] A fentiek szerint megfogalmazott tételek az Alkotmánybíróság vonatkozó gyakorlata szerint azokra az esetekre is vonatkoznak, amikor a megkülönböztetés nem a jogszabályon, hanem annak bírói értelmezésén, illetve jogalkalmazásán alapul. Eszerint „[a]z Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak. A bíróságnak a jogalkalmazása és a jogértelmezése során megfelelően figyelembe kell vennie az Alaptörvényben foglaltakat. Az Alaptörvényben foglaltak lehetnek alapjogok, államcéllok vagy alkotmányos értékek. Nyilvánvalóan a rendes bíróságnak minden rendelkezést megfelelően és differenciáltan kell figyelembe vennie az ítélezés során. [...] Az Alaptörvény XV. cikke (1) és (2) bekezdésének az értelmezett tartalma nem csak a jogszabályokra irányadó alaptörvény-ellenességük vizsgálatakor, hanem a bírói döntésekben megjelenő jogszabály-értelmezésre is, a jogszabályok normatartalmának meghatározása során, a jogszabály konkrét tényállásra vonatkoztatásánál. Az, hogy egy-egy ügyben az eset összes körülményeink mérlegelésénél a rendes bíróság az anyagi jog értelmezésekor milyen intenzíven hivatkozik a XV. cikk egyes elemeire, elsősorban a rendes bíróságokra tartozó kérdés, de az értelmezés nem vezethet sem a jogszabály szövegének figyelmen kívül hagyására, sem az Alaptörvénnyel ellentétes eredményre.” {9/2016. (IV. 6.) AB határozat, Indokolás [25]–[26]; ld. még: 3002/2021. (I. 14.) AB határozat, Indokolás [60]}
- [54] A Cstv. 63. § (2) bekezdése alapján „[t]öbbségi, illetve közvetlen irányítást biztosító befolyás alatt álló, valamint egyszemélyes gazdasági társaság felszámolása esetében a befolyással rendelkező, illetve az egyedüli tag (részvényes) korlátlan felelősséggel tartozik a társaság minden olyan kötelezettségéért, amelynek kielégítését a felszámolási eljárás során az adós vagyona nem fedezi, ha a hitelezőnek a felszámolási eljárás során benyújtott keresete alapján a bíróság megállapítja e tag (részvényes) korlátlan és teljes felelősségét a társaság tartozásaiért.”
- [55] A rendelkezéssel a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvény 309. § (4) bekezdése egészítette ki hatálybalépésekor a Cstv.-t, azzal egyidejűleg, hogy 296. § (1) bekezdésében megállapította a vonatkozó anyagi jogi felelősségi szabályt: „Ha az ellenőrzött társaság az uralkodó tag legalább többségi irányítást biztosító befolyása következtében tartósan hátrányos üzletpolitikát folytat és ennek következtében az ellenőrzött társa-

ság felszámolása esetén az ellenőrzött társaság vagyona a hitelezők kielégítésére nem nyújt fedezetet, a hitelező felszámolási eljárás során benyújtott keresete alapján a bíróság megállapíthatja az uralkodó tag korlátlan és teljes felelősségét az ellenőrzött társaság tartozásaiért.” [A hatályos jogrendben a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény a 3:324. § (3) bekezdése tartalmaz hasonló szabályt.]

- [56] A felülvizsgálati részítéletnek az indítványozók által hivatkozott [53] bekezdése a jogerős ítéletnek azokra a megállapításaira reagált, amelyek szerint „az alperes alkalmatlan és tiltott támogatást nyújtott az adósnak a soron kívüli visszafizetési kötelezettség nagyfokú kockázatával, ugyanakkor nem állította meg a sodródását az uniós iránymutatások követelményeit is kielégítő megmentési és szerkezetátalakítási tervvel, ami megalapozta tagi felelősségét”. Ezekkel kapcsolatban a Kúria valóban rámutatott arra, hogy az alperes Magyar Államnak kettős szerepben, „ebből fakadóan kettős elvárás mellett” kellett eljárnia az adós működtetése, működésének helyreállítása során: „egyszerre volt az adós többségi befolyással bíró tagja, valamint az Európai Unió tagállama, ez utóbbi jogállásában pedig uniós normák kötelezték, egyben korlátozták tevékenységét az állami támogatások nyújtásában, hatékonyságában. A közösségi iránymutatásnak megfelelő szerkezetátalakítási terv elkészítésének szükségessége az alperes állami – állami támogatás nyújtására irányuló – szerepvállalásából fakadt, amelytől viszont nem volt függetleníthető a tagi fellépése.”
- [57] Az Alkotmánybíróság a kifogásolt indokolási részt a támadott részítélet tágabb kontextusában vizsgálta, amely elsődlegesen abban a kérdésben foglalt állást, hogy a jogerős ítélet a Cstv. 63. § (2) bekezdésének helyes értelmezésével állapította-e meg az alperes konszernjogi felelősségét.
- [58] A Kúria részítélete a pertípussal kapcsolatos bírósági joggyakorlat ismertetett elemeit {Kúria részítélete, Indokolás [44]–[46]; ld. jelen határozat indokolásának I/3.3. pontját (Indokolás [15] és köv.)} a konkrét ügyre alkalmazva hangsúlyozta, hogy „az alperest tagsági jogviszonyából, a konszernjogi felelősség szabályaiból következően nem terhelte az adós megmentésének, gazdálkodása nyereségesse tételének kötelezettsége”; továbbá, hogy ezzel ellentétes következtetést a megmentési és szerkezetátalakítási támogatásokról szóló közösségi iránymutatás sem támasztott alá. Az ilyen támogatáshoz a közösségi iránymutatás értelmében több feltételnek is meg kellett valósulnia, idetartozott egyebek mellett az adós saját vagyoni hozzájárulása szerkezetátalakításhoz, amely feltétel az adós kritikus pénzügyi helyzete, magánbefektető hiánya és az alperes kettős jogállása mellett nem teljesülhetett. A Kúria döntésének indokolása arra is kitért, hogy a közösségi iránymutatás nem követelte meg feltétlenül az Európai Unió tagállamtól – így az alperestől sem – a nehéz helyzetbe került vállalkozás megmentését hosszú távú életképességét garantáló szerkezetátalakítási terv készítésével; ennek alternatívájaként az adós gazdálkodásának elemzése alapján az iránymutatás ugyanis kifejezetten elismerte az adósnak a gazdasági életből történő kivonulásának, felszámolásának elhatározását is. A Kúria a fentiek mellett arra is rámutatott, hogy az uniós versenyjogi szabályozás tükrében utóbb jogellenesnek bizonyult és visszafizetni kötelezett állami támogatás szintén nem alapozta meg az alperes konszernjogi felelősségét, megjegyezve, hogy az Európai Unió Bizottsága arra figyelemmel is értékelt a vizsgált állami intézkedések belső piaccal összeegyeztethetetlen jellegét, hogy azok az adós javára nem hátrányt, hanem kivétel nélkül előnyt jelentettek, minthogy a vizsgált időszakban – a szállítói hiteleken túl – az adósnak az alperes által biztosított likviditás volt a finanszírozási forrása (Kúria részítélete, Indokolás [54]–[57]).
- [59] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria részítélete figyelembe vette az alperesnek az ügyben betöltött kettős szerepét, ugyanakkor az alperesnek az általa ellenőrzött adós gazdálkodásával kapcsolatos intézkedéseit – sem az alperes (tag)állami mivoltára figyelemmel, sem pedig attól függetlenül – nem minősítette tartósan hátrányos üzletpolitikának. Az alperes konszernjogi felelősségének hiányát megállapító döntés ebből a körülményből következett, nem pedig abból, hogy a részítélet a rendelkezés alkalmazása során befolyással rendelkező tagokkal (részvényesekkel) szemben érvényesített felelősségi mércéhez képest az állami tulajdonossal szemben kedvezőbb mércét fogadott volna el. Ennek eredményeként nem bizonyult megalapozottnak az indítványnak az az állítása sem, hogy a támadott részítéletben megjelenő értelmezés a hitelezői igényérvényesítés vonatkozásában más hitelezőkhöz képest hátrányos helyzetbe hozta volna azokat, akik az állammal mint többségi tulajdonossal szemben akartak felelősséget érvényesíteni. Mindezekből következően, hátrányos megkülönböztetés hiányában, az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének sérelmét nem állapította meg.
- [60] 3. Ezt követően az Alkotmánybíróság a tulajdonhoz való jog sérelmét állító indítványi elemet bírálta el.
- [61] Az indítványok a hitelezői, illetve konszernjogi felelősségen alapuló, a jogerős ítélet szerint a panaszosokat megillető igényeket tételezték tulajdonjogi várományként, állításuk szerint a tulajdonhoz való joguk sérelme azáltal következett be, hogy a Kúria ítélete megfosztotta őket ezen igényeiktől.

- [62] Az Alkotmánybíróság joggyakorlata szerint az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jog alkotmányos védelemi köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat, és nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével; terjedelme mindig konkrét; függ a tulajdon alanyától, tárgyától és funkciójától, illetve a korlátozás módjától is. A tulajdonhoz való alapjog a már megszerzett tulajdont, illetve kivételes esetekben a tulajdoni várományokat védi {3076/2017. (IV. 28.) AB határozat, Indokolás [50]}. „A »váromány« a szó legtágabb értelmében olyan jövőbeli jogszerzést lehetővé tevő függő jogi helyzet, amelyben a jogszerzés feltételei részben megvannak, míg további feltételei a jövőben vagy bekövetkeznek, vagy sem. Szűkebb értelemben várományon valamely alanyi jog megszerzésének jogilag biztosított lehetőségét értjük, amelytől a várományost az ellenérdekű fél önkényesen nem foszthatja meg (Szladits Károly: A magyar magánjog vázlata, Budapest, 1933., 109.)” {3048/2013. (II. 28.) AB határozat, Indokolás [40]}.
- [63] A 3329/2020. (VIII. 5.) AB határozatában az Alkotmánybíróság rögzítette, hogy „[a] várományokra vonatkozó alkotmánybírósági gyakorlat azt mutatja, hogy az Alkotmánybíróság egyrészt nem általánosságban a várományokra, hanem főként a közjogi várományokra, például a társadalombiztosítási jogosultságokra vonatkozó várományokra terjesztette ki a tulajdon alapjogi védelmét, amelyek az érdekeltek ellenszolgáltatásán, azaz járulékfizetésén alapulnak {3209/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [66]}. A tulajdoni váromány ugyanakkor kizárólag akkor részesül alapjogi védelemben, ha jogszabályon alapul {23/2013. (IX. 25.) AB határozat, Indokolás [74]; 3115/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [34]; 3021/2017. (II. 17.) AB határozat, Indokolás [62]; 3209/2017. (IX. 13.) AB határozat, Indokolás [20]; 3128/2020. (V. 15.) AB határozat, Indokolás [55]}.” (Indokolás [17])
- [64] A 3115/2017. (V. 22.) AB végzés a tulajdonhoz való jog védelmi körével kapcsolatban a következőket is megállapította: „A tulajdonvédelem [...] nem kizárólag a polgári jogi értelemben vett tulajdonra, hanem egyéb vagyoni értékű jogokra is kiterjedhet, az Alaptörvény XIII. cikke tehát a tulajdonvédelem körében az egyéb, tulajdonszerű vagyoni értékű jogok védelmét is biztosítja» {3199/2013. (X. 31.) AB határozat, Indokolás [13], megerősítette: 3051/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [21]}. Utal e körben az Alkotmánybíróság a 118/B/2009. AB határozatára, amely szerint az »Alkotmánybíróság – eddigi gyakorlata során – az olyan jogviszonyoknál, amelyek inkább voltak kötelmi jellegűek (*in personam*), mint dologi jellegűek (*in rem*), nem állapította meg a tulajdoni védelem fennálltát«, és ennek alapján azt állapította meg, hogy például a pénzkövetelésben marasztaló jogerős bírósági ítéletet nem lehet érdemi összefüggésbe hozni a tulajdonhoz való joggal (ABH 2010, 1959, 1963.) {hivatkozva: 23/2016. (XII. 12.) AB határozat, Indokolás [121]}.” (Indokolás [16])
- [65] Az Alkotmánybíróság a konkrét esetre nézve hangsúlyozza, hogy a jelen alkotmánybírósági eljárásban nem az adós elleni felszámolási eljárásban nyilvántartott kiegyenlítetlen hitelezői követelések, hanem a konszernjogi felelősségre alapozott kártérítési igény vonatkozásában kellett elbírálnia, hogy az a tulajdonhoz való jog védelmi körébe tartozik-e. Az alapügyben eljáró bíróságok jogértelmezése egységes volt abban a tekintetben, hogy a Cstv. 63. § (2) bekezdése szerinti konszernjogi felelősség-átvitel szabálya nem mögöttes helytállási alakzat, hanem önálló deliktualis kárfelelősség, ahol az ellenőrzött társaság hitelezője és a minősített befolyást szerző tag között a károkozás ténye keletkeztet kötelmi jogviszonyt – abban az esetben, ha a hitelezőnek a felszámolási eljárás során benyújtott keresete alapján a bíróság a tartós és hátrányos üzletpolitika miatt megállapítja a tag felelősségét a társaság tartozásaiért. A konszernjogi felelősségre alapozott kártérítés tehát a hitelezőknek nem közvetlenül a jogszabályon alapuló igénye, hanem a vonatkozó törvényi feltételek teljesülése esetén az egyedi ügy sajátosságai alapján bírósági eljárásban megítélt követelés; s még kötelmi jellegű igényként is csak abban az esetben illette volna meg az indítványozókat, ha a bírósági eljárást befejező, további jogorvoslattal már nem vitatott ítélet állapítja meg a többségi befolyással rendelkező tag felelősségét.
- [66] A fentiekben ismertetett, az indítványozók konkrét ügyére vonatkozó jogszabályi rendelkezések és a felhívott, relevánsnak tekintendő korábbi testületi döntések alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy jelen esetben az indítványozók állítása szerinti, alkotmányosan védett tulajdoni váromány nem állt fenn, ezért az indítványozók tulajdonhoz való jogának sérelmét sem állapíthatta meg.
- [67] 4. Végül az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog részét képező indokolási kötelezettség elmulasztásával kapcsolatos indítványi elemet bírálta el.
- [68] Az indítványozók az indokolt bírói döntéshez való joggal összefüggésben amiatt állították az alapjogsérelmet, hogy a Kúria csak formálisan teljesítette az indokolási kötelezettségét, mivel döntését számos olyan ellentmondásos indokra alapozta, amelyeket a per tényei nem támasztanak alá. Ebben a körben egyrészt azt rótták fel a Kúriának, hogy tévesen értékelte a felelősségi mércét, azáltal, hogy elmosta a tartósan hátrányos üzletpolitika szándékos és gondatlan megvalósítása közötti különbségtételt. A bírósági gyakorlat értelmében ugyanis a hátrányos üzletpolitika súlyosan gondatlan magatartással is megvalósítható, ilyen esetben pedig nem szükséges,

hogy az uralkodó tagnál vagyoni előny is keletkezzen, hiszen a gondatlan magatartás nem célzatos, az uralkodó tag nem valamilyen (előnyszerzési) cél érdekében folytat hátrányos üzletpolitikát. Az indítványozók szerint ebből az érvelési következetlenségből eredt, hogy a részítelet vagyoni előny hiánya (bizonyítatlansága) miatt végül nem állapította meg hátrányos üzletpolitika fennálltát. Másrészt, az indítványozók szerint a Kúria iratellenesen foglalt állást, amikor egyfelől arra utalt, hogy az első- és másodfokú bíróság kizárólag szakkérdésen kívül adott szakértői megállapításokra támaszkodva állapította volna meg hátrányos üzletpolitika fennálltát, holott számos egyéb bizonyíték is ebbe az irányba mutatott; másfelől, amikor a szakértői véleményre hivatkozva – annak megállapításával ellentétesen – elsősorban külső tényezőknak, s nem az alperes által folytatott üzletpolitikának tulajdonította az adós fizetéseképtelenségét; továbbá, amikor – szakértői megállapítással szintén ellentétesen – úgy foglalt állást, hogy az adósnál volt érdemi stratégiai és üzleti tervezés. Harmadrészt, önellentmondásos, hogy a részítelet indokolása egyszer azt állította, hogy az alperes az adós nyereséges gazdálkodásának megteremtése érdekében hatékony segítséget nyújtott, máskor pedig azt, hogy az alperes az uniós normák miatt nem tudott hatékony segítséget nyújtani. Az indítványozók szerint az okirati bizonyítékokból az következik, hogy adós egy jól kidolgozott megmentési és szerkezetátalakítási tervvel esélyt kapott volna a továbbműködésre; ehelyett az alperes sem az uniós normákat nem tartotta be, de még azok megsértése árán sem nyújtott olyan segítséget, amely az adós gazdasági helyzetét érdemben javította volna.

- [69] Az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában részletesen foglalkozott a tisztességes bírósági eljárás-hoz való joggal és a bíróságok indokolási kötelezettségével. Ezen határozatában kimondta a testület, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás követelményrendszere magába foglalja az indokolt bírói döntéshez való jogot is. A „tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” (Indokolás [34]). Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme tehát alkotmányjogi panasz alapján bírósági döntés megsemmisítéséhez vezethet. Az indokolt bírói döntéshez való jogból „nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásaikat is kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]}, azonban az indokolásnak az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre minden esetben ki kell terjednie {legutóbb például: 3557/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [70] A Kúria részíteletének indokolását az indítványozók fenti felvetései mentén vizsgálva az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg. A Kúria részítelete nem amiatt minősítette tévesnek az első- és a másodfokú ítéletnek az alperes konszernjogi felelősségére vonatkozó álláspontját, mert azok a bizonyítékok közül kizárólag a szakértői megállapításokra támaszkodtak volna; hanem azért, mert az elsőfokú bíróság – álláspontja szerint hibásan – jogkérdésben kérte a kirendelt szakértő állásfoglalását, amikor egyrészt a hátrányos üzletpolitika ismérveinek általános meghatározását a feladatává tette, másrészt – a Kúria szerint ezt a téves meghatározást alapul véve – elfogadta, hogy a szakértő végezte el az alperes, illetve az adós vezetősége egyes cselekedeteinek minősítését is {Kúria részítelete, Indokolás 48}. Az első- és másodfokú bíróságok ítéletétől eltérő irányú kúriai döntés kiindulópontja az a körülmény volt, hogy az ügyben eljáró bíróságok a hátrányos üzletpolitika megállapításának zsinórmértékét – az előbbiek szerint – tévesen értékelték, amikor „a piaci szereplőtől elvárható gondosság” felelősségi mércéjére támaszkodtak (Kúria részítelete, Indokolás [47]–[48]), tkp. azt vizsgálták, hogy egy „jó gazda” gondosságával eljáró tulajdonosnak mi lett volna a kötelezettsége az adós működésével kapcsolatban (I. fokú ítélet, 67. és 71. oldal). Ehhez képest a Kúria a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján azt rögzítette, hogy adós 2006-tól tendenciaszerűen romló, tartósan veszteséges gazdálkodását alapvetően számos nevesített külső tényező együtthatása okozta, abban csak közrehatottak az adós tulajdonosának és menedzsmentjének döntései; továbbá, hogy ebben a helyzetben az alperest – 2010-től újfent uralkodó tagi minőségben – a konszernjogi felelősség szabályaiból következően nem terhelte az adós megmentésének, gazdálkodása nyereséges tételének kötelezettsége (Kúria részítelete, Indokolás [49] és [54]). Nem helytálló az az indítványi állítás sem, hogy a részítelet – a szándékos és a gondatlan magatartási formák összemosisásával – az uralkodó tagnál keletkező vagyoni előny hiánya miatt ne állapította volna meg a hátrányos üzletpolitika fennálltát, ugyanis a konszernjogi felelősség ezen elemének a vizsgálatára a Kúria ki sem tért, miután – a fentiek szerint – azt állapította meg, hogy az adós felszámolásához vezető vagyonszökkenést nem az alperes magatartása okozta. A részítelet indokolása valóban ellentmondásosnak látszik, amennyiben egyszer az alperes általi hatékony segítségnyújtást, máskor annak kizártságát állítja (Indokolás [52] és [53]); azonban a két állítás részben eltérő kontextusban – üzleti, stratégiai tervezés, illetve állami támogatások nyújtásának viszonylatában – fogalmazódott meg. Egyébként pedig az alperes konszernjogi felelősségnek megállapítása szempontjából nem volt döntő jelentősége annak, hogy az alperes által nyújtott segítség hatékonyságát hogyan értékeli a részítelet, hiszen a Kúria íté-

lete által megfogalmazott értelmezéséből kiindulva az eleve veszteséges adós vonatkozásában az uralkodó tag sem az adós gazdasági helyzetét javító üzletpolitika sikeres megvalósítására, sem pedig az adós hiányzó tőkéjének pótlására nem köteles (Indokolás [46]).

[71] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria részítéletének indokolása – a konszernjogi felelősség meghatározásának a Kúria általi értelmezéséből kiindulva – az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kiterjedt, ennek keretében az indítványban megfogalmazott észrevételekre is kitért, illetve egyes észrevételekkel az érvelés logikájából következően nem foglalkozott. Az indítványokban ezzel kapcsolatban felvetett további kifogások – ti. a Kúria a konszernjogi felelősség mércéjét esetlegesen helytelenül értelmezte-e, ez alapján az bizonyítékokból okszerűtlen következtetéseket vont-e le (például az adós fizetésektelenségében a külső tényezőknek és az alperesnek a szerepét illetően), valamint hogy mindezekre tekintettel megfelelően minősítette-e az alperes konkrét magatartását, az általa folytatott üzletpolitikát – pedig olyan szakjogi törvényértelmezési, bizonyíték-értékelési, illetve jogszerűségi felvetésnek minősíthetőek, amelyek alkotmányjogi panasz keretében érdemben nem vizsgálhatóak {vö. 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [11]}. Ezekre tekintettel az Alkotmánybíróság nem látott olyan hiányosságot a támadott részítéletben, ami megalapozta volna az indokolt bírói döntéshez való jog sérelmét.

[72] 5. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a végkövetkeztetésre jutott, hogy a támadott kúriai részítélet az indítványokban felvetett összefüggésekben nem sértette meg az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését, XV. cikk (1) bekezdését, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését; ezért az indítványozók alkotmányjogi panaszait elutasította.

Budapest, 2023. december 4.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/341/2019.

